

Datum : 19 januari 2024
Onderwerp : Aanpak planten 5.000 extra bomen in Alkmaar
Van : Anjo van de Ven - Wethouder

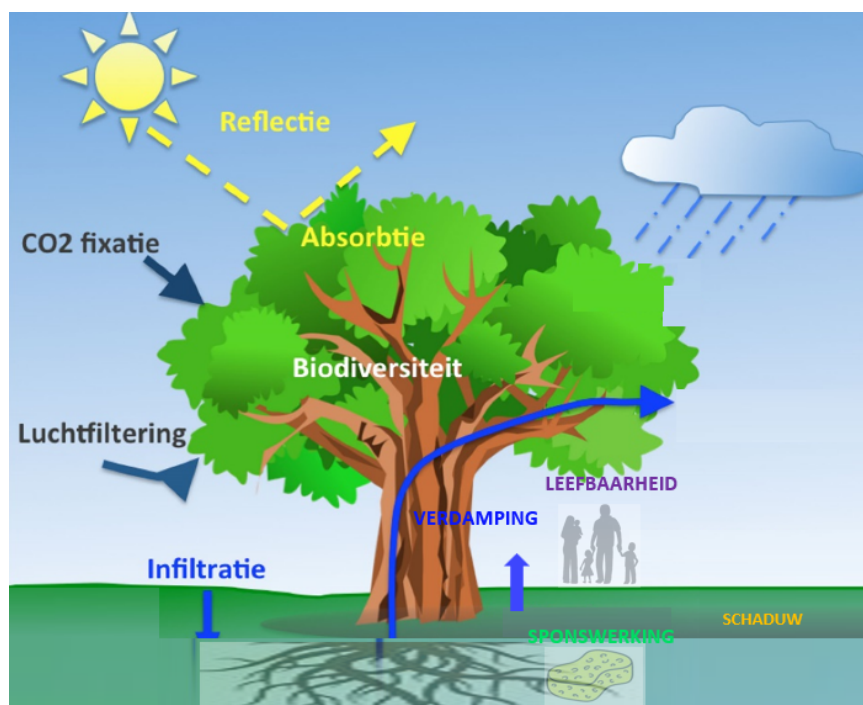
Geachte leden van de raad,

Met deze Raadsinformatiebrieft wordt u nader geïnformeerd over de aanpak voor het planten van 5.000 extra bomen in Alkmaar.

1. Algemeen

De aanpak voor het planten van 5.000 extra bomen is een opdracht van het college van B&W en is een nadere uitwerking van de groenparagraaf van de Alkmaarse Stad en Landcoalitie. Hierbij staat het realiseren van een fijn en gezond leefklimaat voor de burgers voorop. De looptijd van de opgave is de periode 2023-2031. De opgave wordt gekoppeld met het terugplaatsen en vervangen van 700 omgewaaide (of zwaar beschadigde) bomen als gevolg van storm Poly begin juli 2023.

Bomen zijn belangrijk voor het hele ecosysteem en dragen in belangrijke mate bij aan de doelen zoals geformuleerd in het beleidsplan Klimaatadaptatie & Biodiversiteit. Dit wordt goed weergegeven in de volgende figuur:

Figuur 1: Schematische weergave bijdrage van een boom aan het ecosysteem

Deze informatiebrief is een ingekorte versie van het plan van aanpak dat momenteel door het projectteam wordt voorbereid. Met het plan van aanpak wordt de planvorming en uitvoering voor het planten van deze extra bomen voor de komende jaren georganiseerd en geborgd. Ondertussen worden, waar het kan, bomen aangeplant in het huidige plantseizoen (tot begin maart 2024). Er wordt achtereenvolgend ingegaan op de keuze van boomsoorten (kwaliteit) en het zoeken naar ruimte voor bomen (kwantiteit). De participatie met bewoners en bedrijven krijgt een belangrijke plaats en er is aandacht voor het bijhouden van de telling van de extra bomen (boombarometer).

2. Keuze van boomsoorten (kwaliteit)

Bij het maken van keuzes voor boomsoorten spelen er diverse factoren een rol. Het gaat over een groene(re) uitstraling in een gezonde buurt en over waarde voor de omgeving zoals schaduwwerking en het vasthouden van regenwater. Daarnaast liggen er kansen om een (meer) heterogene boompopulatie te ontwikkelen, die minder gevoelig is voor ziekten en plagen. De juiste inheemse bomen zijn bovendien een extra voedselbron en schuilplaats voor insecten, vogels en dieren.

3. Ruimte voor bomen (kwantiteit)

De beschikbare ruimte in de ondergrond, is een optelsom van openbare ruimte en ruimte in private gronden. Er is een indeling gemaakt, dat in schema is gezet (zie bladzijde 4) en hieronder wordt toegelicht.

Herstructurering en herontwikkeling (indicatie opgave 2.000 stuks)

Herstructureringsprojecten in de bestaande openbare ruimte en woningbouwprogramma's krijgen vanuit het groen- en klimaatadaptatiebeleid een opgave mee om voldoende groen en bomen in te passen. Na de realisatie van een project of programma resteert er in principe een positief saldo aan bomen, die meetelt voor de opgave. Projecten en programma's financieren de (groen-) inrichtingsmaatregelen vanuit de eigen aangevraagde projectbudgetten. Een financieringsbijdrage vanuit het 5.000 bomenplan kan een stimuleringsoptie zijn wanneer de investeringskosten hoger uitkomen dan begroot.

Overig openbaar gebied (indicatie opgave 1.000 stuks)

De overige openbare ruimte in de gemeente, die niet is belegd in projecten of programma's, wordt kritisch tegen het licht gehouden om te kijken of er ruimte is (te creëren) voor extra bomen. De bestaande maaiveldinrichting, de beschikbare ruimte in de ondergrond, de bodemgesteldheid en de keuze voor een boomsoort bepalen de mogelijkheden. Er wordt een tabel met kansrijke locaties samengesteld. De eenvoudig uitvoerbare projecten worden als eerste aangepakt en uitgevoerd (plantseizoen Q4-2024).

Private buitenruimte (indicatie opgave 2.000 stuks)

Dit onderdeel richt zich op wat men met betrekking tot het planten van bomen kan doen in de eigen omgeving. Dit is buitenruimte waar de gemeente geen grondeigenaar is en ook geen beheer uitvoert. Die zijn bijvoorbeeld tuinen van burgers of terreinen van bedrijven en maatschappelijke organisaties. Gemakshalve wordt de semi openbare ruimte zoals schoolpleinen en ruimte bij sportverenigingen hier ook aan toegerekend. De gemeente ondersteunt en faciliteert deze initiatieven waar het kan.

Met een eerste initiatief wil de gemeente bomen ter beschikking stellen aan iedereen die een bijdrage wil leveren aan vergroting van het bomenbestand door middel van één (of meerdere) plantactie(s) in de vorm van het beschikbaar stellen van bomen. Er wordt een webpagina aangemaakt, op www.duurzaamalkmaar.nl, waar belangstellenden kunnen inschrijven. Aan de hand van een vragenlijst wordt een inventarisatie gemaakt welke boomsoort en -grootte past in de opgegeven (tuin-)situatie. Vervolgens kan een keuze worden gemaakt uit een op de stad afstemde bomenlijst. De inschrijving

vindt plaats aan het begin van de zomer. Het uitleveren vindt plaats in november. Een vergelijkbare, succesvolle, aanpak is na te lezen op <https://duurzaamdenhaag.nl/projecten/bomen-voor-den-haag>. Hier zijn in een periode van 3 jaar meer dan 4.000 bomen uitgeleverd.

Er zijn ook op zichzelf staande kansen. Deze individuele gevallen worden per casus beschouwd en door het projectteam behandeld. Zo nodig wordt een oordeel van het College gevraagd of zelfs de raad. Dit kunnen kleinschalige initiatieven zijn vanuit de gemeente zelf, bewoners, scholen, etc.. of een combinatie hiervan. De gebiedsregisseurs, het ondernemersloket, Alkmaar Sport kunnen hier allemaal een rol spelen door groene initiatieven te initiëren en aan te dragen voor extra bomen.

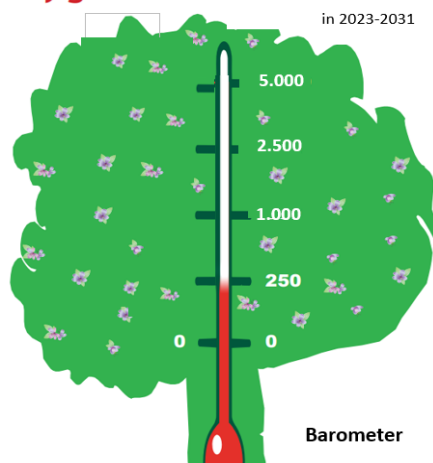
4. Omgevingsmanagement

Participatie met burgers en bedrijven is een belangrijk thema in Alkmaar. Het is duidelijk wat de gemeente doet en wat men van haar kan verwachten. Dit zogeheten omgevingsmanagement wordt ingevuld door de belanghebbenden in beeld te brengen, met hen in gesprek te gaan en te beschouwen welke kansen er liggen. Per belanghebbende wordt de gewenste mate van participatie en invloed bepaald. Er wordt gecommuniceerd via de gebruikelijke communicatiemiddelen (persberichten, nieuwsberichten op Alkmaar.nl en publicatie in de Stadskrant) en social media. Er is een communicatiekalender, die regelmatig wordt bijgewerkt en de actuele stand van zaken van de projecten weergeeft. Er komt een apart emailadres, waar men met vragen terecht kan.

5. Registratie extra bomen

Een bomenbarometer geeft de (tussen-) stand van de aantallen geplante bomen weer.

Wij gaan voor 5.000 bomen!

Figuur 2: Boombarometer, stand per 31 dec. 2023

Dit betreft het saldo van extra geplante bomen in de openbare ruimte plus de extra bomen in de private ruimte (per 1 januari 2023). Bomen die vanuit beheergelden worden vervangen tellen niet mee (inboet). Net als bomen die worden geplant als compensatie voor gekapte bomen (eis uit kapvergunning).

Met een digitale tool wordt het plantsucces op kaart gevisualiseerd en waar het kan via de digitale tweeling voor het publiek toegankelijk gemaakt. Met aanvullende tooling wordt bekeken of er andere mogelijkheden zijn voor registratie (zoals boomkroonvolume op basis van luchtfoto's) en of klimaatadaptieve effecten in beeld kunnen worden gebracht, zoals toename van schaduwwerking.

In het bomenbestand van de gemeente zijn ongeveer 51.000 bomen opgenomen. In het afgelopen jaar 2023 zijn 220 bomen extra geplant. Aangezien het huidige plantseizoen loopt tot begin maart komen er nog een aantal bij.

De jaarlijkse extra plantopgave, uitgaande van 5.000 bomen en een looptijd van 8 jaar, is 625 bomen per jaar. De bomen geplant in 2023 tellen mee voor 2024.

Toedeling aantal bomen / aanpak

	OPENBAAR GEBIED				SEMI OPENBAAR GEBIED	PRIVAAT-TERREIN	OVERIG
	Her-structurering	Gebieds-ontwikkeling	Overig				
(met) Wie	Stadswerk Gemeente	Gemeente Ontwikkelaar	Gemeente Stadswerk		Scholen Verenigingen	Burgers Bedrijven	Provincie/Regio HHNK/TBO's
Wat/Waar	Wegen/straten Groen/parken	Woningbouw Bedrijventerrein Parken	Bermen/waterkanten Restgroen Versteende plekken		Schoolpleinen Sportvelden	Tuinen/Erven Buurtinitiatieven	
Opgave (+/-)	1.000 stuks	1.000 stuks	1.000 stuks	750 stuks	750 stuks	500 stuks	Doel: 5.000 stuks

PLANFASE	KLIMAATADAPTATIE & BIODIVERSITEIT			
	Her-structurering	Gebieds-ontwikkeling	Overig	
ONTWERPFASE	Inventarisatie plannen Opgave in beeld Stimuleren groenopgave(s)	Inventarisatie plannen Opgave in beeld Vooruit trekken groenopgave(s)	Informatie: - bovengrond - ondergrond - groenbeleid - wijk/buurt Tabel met (kans-) locaties, weging	Gesprekken voeren Mogelijkheden in beeld Organiseren (weggeef-) acties Randvoorwaarden Participatie
UITVOERING/PLANNING	Vastleggen aantallen Faciliteren invulling Toetsen op meervoudige KA&Bio	Vastleggen aantallen Bepalen randvoorwaarden Faciliteren invulling	Uitwerking per locatie: - boomsoort, grootte - bio divers - straatbeeld - buurt betrekken Participatie	Initiatieven opstarten en/of meedoen Participatie Werken aan zichtbaarheid